

Accountantsverslag Waterschap Aa en Maas

Eindhoven, 19 april 2017

Waterschap Aa en Maas
t.a.v. het Dagelijks Bestuur
Pettelaarpark 70
5216 PP 'S-HERTOGENBOSCH

Eindhoven, 19 april 2017

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2016**

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze jaarrekening controle.

In november 2016 zijn wij als de nieuwe accountant van Waterschap Aa en Maas (hierna: 'Aa en Maas') van start gegaan. Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening van Aa en Maas op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. Wij hebben hiervoor in december 2016 een organisatieverkenning en een interim-controle verricht. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter aan u gerapporteerd.

Aansluitend hebben wij in maart 2017 de jaareindecontrole uitgevoerd. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving en het RBVW.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2016.

Wij hebben dit accountantsverslag in concept besproken met de medewerkers van Concernstaf en Informatiestaf op 5 april 2017 jl. Wij zullen dit verslag toegelicht aan de leden van de AFZ tijdens de vergadering van 11 mei 2017 jl.

Mocht u na het lezen van dit verslag nog vragen of opmerkingen hebben vernemen wij die uiteraard graag.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening binnen een kort tijdsbestek vraagt om een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij daarom alle betrokken medewerkers van Aa en Maas bedanken voor hun inzet en de plezierige en constructieve samenwerking!

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

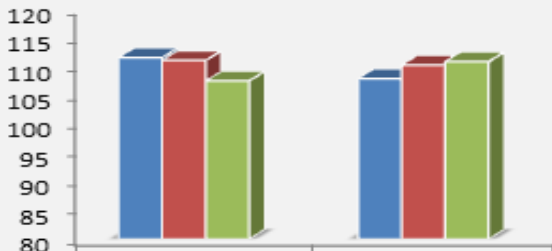
mr. drs. H.W. Jansen RA RV

Inhoudsopgave

1. Management samenvatting	1
2. Ons oordeel	3
3. Belangrijkste bevindingen 2016	5
4. Overige aanbevelingen	9
5. Aandachtspunten voor 2017	12
6. Overige aspecten	15
Bijlage A: Overzicht van interim bevindingen	18
Totaal aantal pagina's:	19

1. Managementsamenvatting

1.1. Management samenvatting

Ons oordeel	Belangrijkste bevindingen 2016	Positief resultaat in 2016 (x € 1 miljoen)												
- Een getrouw beeld van de in de jaarrekening verantwoorde exploitatie en financiële positie 2016 - Baten en lasten, alsmede balansmutaties zijn rechtmatig tot stand gekomen - Geen rechtmatigheidsfouten buiten de tolerantie geconstateerd - Geen significante tekortkomingen in de interne beheersing, wel enkele punten voor verbetering	- Afwikkeling SNB Switch transactie - Juiste verwerking vrijval bestemmingsreserve afkoop Den Bosch - Er zijn over programma's heen geen begrotingsoverschrijdingen geconstateerd - Er zijn geen rechtmatigheidsfouten in aanbestedingen geconstateerd - Juiste verwerking ontvangen gelden in het kader van project "HoWaBo" - Vrijval (en bepaling) voorziening vakantiegeld - Toelichting WNT voldoet aan de vereisten	 <table><caption>Positief resultaat in 2016 (x € 1 miljoen)</caption><tr><th>Categorie</th><th>Begroting</th><th>Na wijziging</th><th>Jaarrekening</th></tr><tr><td>Lasten</td><td>113</td><td>112</td><td>108</td></tr><tr><td>Baten</td><td>108</td><td>112</td><td>113</td></tr></table>	Categorie	Begroting	Na wijziging	Jaarrekening	Lasten	113	112	108	Baten	108	112	113
Categorie	Begroting	Na wijziging	Jaarrekening											
Lasten	113	112	108											
Baten	108	112	113											
Overige aanbevelingen	Aandachtspunten voor 2017													
- Verbijzonderde Interne Controle (VIC) kan worden geoptimaliseerd - Documentatie van (niet Europese) aanbestedingen vraagt aandacht - Evalueren van arbeidsgerelateerde verplichtingen (jubilea) - Financial accounting kan verder worden geoptimaliseerd	- VPB-plicht; financiële en operationele effecten - Financiële afwikkeling wateroverlast problematiek - Opzet en inrichting van nieuwe financiële systeem - BSOB verklaring ten aanzien van nog op te leggen aanslagen en baten voorgaande jaren													

2. Ons oordeel

2.1. Ons oordeel

Gehanteerde controle- en rapporteringstolerantie

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2016 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals opgenomen in de door u vastgestelde controleverordering en uw controleprotocol d.d. 26 november 2008.

Goedkeuringstoleranties

Fouten	1% van het totaal van de lasten inclusief dotatie reserves	€ 1.160.000
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten inclusief dotatie reserves	€ 3.480.000

Rapportagetoleranties

De rapportagetoleranties voor fouten en onzekerheden zijn door u op 5% van de hoofdkostensoort gesteld, met een minimum van € 200.000

Goedkeurende controleverklaring

De jaarrekening 2016 geeft een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva per 31 december 2016 in overeenstemming met de Waterschapswet. De verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2016 zijn tevens in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen en zijn in overeenstemming met de wet- en regelgeving zoals opgenomen in het door het Algemeen Bestuur vastgestelde normenkader. Wij zijn derhalve voornemens om bij de jaarrekening 2016 een goedkeurende controleverklaring af te geven. Deze controleverklaring alsmede een gewaarmerkte versie van de jaarrekening doen wij u separaat toekomen.

Jaarverslag verenigbaar

Ingevolge artikel 109 lid 3d van de Waterschapswet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst wat zoveel betekend als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.

Interne beheersing

De kwaliteit van de administratieve organisatie en interne controle binnen het Waterschap, voor zover in het kader van de jaarrekeningcontrole van toepassing, vinden wij toereikend. Wel hebben wij enkele punten ter verbetering.

3. Belangrijkste bevindingen 2016

3.1. Belangrijkste bevindingen 2016 (1/3)

Bevinding	
Afwikkeling Switch transactie bij SNB	Opmerking
	Door de directie van SNB is in het vierde kwartaal van 2016 het besluit genomen om de Switch transactie voortijdig af te wikkelen met de Deutsche Bank. Hierdoor vervalt het financiële risico voor SNB en het Waterschap dat met deze transactie samenhangt. Wij begrijpen dat het besluit door de Raad van Commissarissen is bekrachtigd en de zienswijze van de oorspronkelijke aandeelhouders is ingediend. Inmiddels is de overeenkomst beëindigd. Over de gehele looptijd van de transactie is een positief resultaat van € 12.653.000 na belastingen behaald. Overeenkomstig eerder gemaakte afspraken tussen de aandeelhouders onderling komt 28,8% hiervan toe aan Waterschap Aa en Maas. Wij hebben tijdens de jaarrekeningcontrole begrepen dat het besluit tot uitkeren formeel nog niet genomen is door de AvA van SNB. De verwerking van de (belasting neutrale) dividendbetaling vindt derhalve in 2017 ten gunste van de exploitatie plaats.
Bevinding	
Bestemmingsreserve afkoop Den Bosch	Opmerking
	Bij de vaststelling van de jaarrekening 2015 is een bestemmingsreserve ad € 3.350k gevormd ten behoeve van de afkoop van het achterstallig onderhoud aan beschoeiingen met Gemeente 's-Hertogenbosch. Deze afkoop heeft in 2016 plaatsgevonden, waarbij door Waterschap Aa en Maas aan de gemeente 's-Hertogenbosch ad € 2.360k is betaald. Door de afwikkeling van deze afkoop heeft de gevormde bestemmingsreserve zijn bestemming feitelijk verloren. De ambtelijke organisatie heeft het restant van de bestemmingsreserve ad € 990k derhalve laten vrijvallen ten gunste van het resultaat. Hoewel expliciete besluitvorming daartoe ontbreekt is impliciet wel besloten aangezien het doel waarvoor de bestemmingsreserve is gevormd is vervallen Wij zien in vorenstaande verwerkingswijze derhalve geen materiele onjuistheid.

3.1. Belangrijkste bevindingen 2016 (2/3)

Bevinding	
Verwerking ontvangen gelden in het kader van project "Howabo"	Opmerking
	In 2005 heeft het Waterschap ad € 2.250k ontvangen van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in het kader van de afkoop "Benedenstroomse effecten Maaswerken". De ontvangen gelden zijn in het kader van project HoWaBo als toekomstige bijdragen op investeringsprojecten verantwoord in een bestemmingsreserve. In 2015 is als gevolg van de gemaakte kosten in het kader van dit project € 2.000k vanuit deze bestemmingsreserve rechtstreeks in mindering gebracht op de geactiveerde kosten. Op basis van artikel 4.65 van het waterschapbesluit dienen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves via de exploitatierekening verwerkt te worden en niet rechtstreeks in mindering op een actief te worden gebracht. Desondanks is voor een rechtstreekse onttrekking aan de reserve gekozen omdat de bijdrage naar zijn aard te kenmerken is als een (vooruitontvangen) bijdrage in een investeringsproject, waarvoor geldt dat ze onder de huidige verslaggevingsvoorschriften in mindering worden gebracht op de geactiveerde projectkosten. Deze verwerkingswijze is door de ambtelijke organisatie in 2015 afgestemd met de toenmalige accountant en akkoord bevonden. In 2016 is het project HoWaBo in de eindfase gekomen. In het kader van het inzichtvereiste is voor de vrijval van het resterende deel van de bestemmingsreserve (ad € 250k) in 2016 eenzelfde – consistente - verwerkingswijze gehanteerd. Gezien de omvang achten wij de verwerking in 2016 niet materieel onjuist.
Bevinding	
Voorziening voor vakantiedagen	Opmerking
	Wij hebben de berekening van de verlofdagen voorziening beoordeeld en daarbij geconstateerd dat er een consistente methodiek is gehanteerd. In de huidige systematiek wordt gerekend met één gemiddeld uurtarief (2016: € 45 per uur inclusief sociale lasten). In de bepaling van dit gemiddelde tarief is echter uitgegaan van productieve/werkbare uren (1.550) daar waar verloning van de openstaande uren feitelijk plaatsvindt op basis van contract uren (1.872). Hierdoor wordt inherent genomen uitgegaan van een te hoog tarief. Het gebruik van een dergelijke systematiek is geoorloofd wanneer de openstaande uren evenredig onder het personeelsbestand (en daarmee de salarisschalen) verdeeld zijn. Uit nadere analyse van de URIS gegevens blijkt dat er in casu geen sprake is van een evenredige verdeling. Als gevolg van bovenstaande is er sprake van een te hoge voorziening. Het effect (vrijval ad € 533k) is reeds verwerkt in de jaarrekening.

3.1. Belangrijkste bevindingen 2016 (3/3)

Bevinding	
Rechtmatigheid aanbestedingen	Opmerking
	De door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden voor de naleving van de aanbestedingsrichtlijnen (Kadernota rechtmatigheid 2016 en het door het Algemeen Bestuur vastgestelde normenkader), zijn bepaald op basis van risicoanalyse: alleen die posities die een materiële impact op de financiële rechtmatigheid kunnen hebben en/of een verhoogde foutkans hebben zijn door ons getoetst - aan andere normen is geen of beperkte aandacht besteed. Vanuit onze werkzaamheden hebben wij geen onrechtmatigheden vastgesteld die een materiële impact hebben op de strekking van onze controleverklaring. Wij merken daarbij op dat door de ambtelijke organisatie een notitie met onderbouwde argumenten is opgesteld ten aanzien van een aantal bijzonderheden. Op basis van deze notitie kan worden ingestemd met de aanbestedingskeuze.
Bevinding	
Begrotings-overschrijdingen	Opmerking
	Er zijn voor het jaar 2016 geen materiële begrotingsoverschrijdingen geconstateerd.
Bevinding	
WNT voldoende toegelicht	Opmerking
	Waterschap Aa en Maas dient op basis van WNT bepalingen in haar jaarrekening de bezoldigingen van haar topfunctionarissen vermelden. Op basis van de wet wordt de functie van secretaris-directeur aangewezen als topfunctionaris. In de jaarrekening 2016 voldoet de toelichting omtrent de WNT aan de daaraan te stellen vereisten. Bovendien is er geen sprake van overschrijding van het grensbedrag ad € 179k.

4. Overige aanbevelingen

4.1. Overige aanbevelingen (1/2)

Bevinding	
Voorziening voor arbeidsgelateerde verplichtingen	Opmerking
	Artikel 4.55 van het Waterschapsbesluit geeft aan dat er een verplichting bestaat tot het vormen van een voorziening van arbeidsgelateerde verplichtingen waaronder jubileumuitkeringen. Tijdens de interim-controle hebben wij geconstateerd dat het Waterschap voor dit item geen voorziening heeft gevormd. De kosten voor jubilea worden daardoor genomen in het jaar waarin deze betaald worden.
	Ultimo 2016 heeft het Waterschap een analyse gemaakt van het mogelijke effect van vorenstaande op de exploitatie (over tijd). Hieruit blijkt dat de effecten op de exploitatierekening over tijd niet significant afwijken. Gezien vorenstaande zijn wij mede in relatie tot het overloop effect akkoord met het niet vormen van een voorziening.
	Wij adviseren u wel om vorenstaande verplichtingen periodiek te blijven beoordelen in relatie tot toekomstige ontwikkelingen.

Bevinding	
Optimalisatie van Verbijzonderde Interne Controle (VIC)	Opmerking
	Ultimo 2016 zijn door het Waterschap slechts beperkte interne controle werkzaamheden verricht op de kritische bedrijfsprocessen. Hierbij merken wij op dat deze werkzaamheden in beginsel bovendien (nog) onvoldoende zijn gebaseerd op een adequate en geactualiseerde analyse zoals in de management letter is geadviseerd. Hierdoor is (mogelijk) onvoldoende gewaarborgd dat de inzet van interne controle capaciteit zich op de voor rechtmatigheid en doelmatigheid belangrijkste aspecten richt.
	Wij hebben begrepen dat het Waterschap een begin heeft gemaakt met het opzetten van een adequate en geactualiseerde analyse. Wij adviseren deze analyse (op korte termijn) verder uit te werken teneinde de Verbijzonderde Interne Controle over 2017 verder te optimaliseren.

4.1. Overige aanbevelingen (2/2)

Bevinding	
Documentatie van (niet Europese) aanbestedingen vraagt aandacht	Opmerking
	In het kader van de rechtmatigheidscontrole zijn onze controlewerkzaamheden gericht op het voldoen aan de wettelijke eisen. Dit betekent dat enkel de constatering omtrent de (mogelijke) Europese aanbestedingen effect hebben op het rechtmatigheidsoordeel.
	In algemene zin constateren wij dat er binnen Waterschap Aa en Maas geen sprake is van een opgelegde werkwijze voor de documentatie van aanbestedingsdossiers. Hierdoor zijn in de basis mogelijk onvoldoende maatregelen getroffen ten aanzien dossiervorming en wordt mogelijk niet voldaan aan de daaraan door het Dagelijks Bestuur opgelegde werkwijze voor de uitvoering van aanbestedingen. Derhalve adviseren wij u mede in het kader van doelmatigheid en het feit dat gebreken in het proces in de toekomst mogelijk ook Europese aanbestedingen raken, de dossiervastlegging van aanbestedingen te evalueren en daar waar mogelijk te optimaliseren. Het gebruik van een “checklist inhoud aanbestedingsdossiers” kan hier een structurele bijdrage aan leveren. Bovenstaande doet echter geen afbreuk aan ons rechtmatigheidsoordeel.
Bevinding	
Optimalisatie financial accounting	Opmerking
	Vanuit de eindejaarscontrole vallen ons ten aanzien van financial accounting de volgende zaken op: • bepaalde paragrafen van de jaarrekening (bijvoorbeeld verbonden partijen) zijn erg uitgebreid. Gezien het risicoprofiel op dit moment is er geen aanwijsbare reden voor een dergelijke uitgebreide toelichting. Door desondanks een zeer uitgebreide toelichting op te nemen wordt het inzicht dat de jaarrekening als geheel geeft in de financiële positie en risico's van het Waterschap beperkt. • het balansdossier is in relatie tot de omvang van de jaarrekening, beperkt; • er zijn diverse rekeningen met beperkte saldi waarop geen (of nauwelijks geen) activiteiten plaatsvinden. Wij hebben geconstateerd dat de ambtelijke organisatie weet heeft van bovenstaande en optimalisatieslagen door zal voeren daar waar noodzakelijk geacht.

5. Aandachtpunten voor 2017

5.1. Aandachtspunten voor 2017 (1/2)

Bevinding	
	Opmerking
VPB-plicht	Overheidsondernemingen (waaronder waterschappen) zijn met ingang van 1 januari 2016 jl. VPB-plichtig. De belastingplicht geldt primair slechts voor zover het Waterschap met een activiteit deelneemt aan het economisch verkeer. Wij hebben geconstateerd dat de ambtelijke organisatie adequate acties heeft ingezet om het 'VPB risico' voor de jaarrekening controle in beeld te hebben en nauwgezet te beheersen. Zo is het Waterschap in een aantal landelijke werkgroepen vertegenwoordigd en wordt de problematiek van de VPB Brabant breed opgepakt. Echter wij begrijpen dat er tot op het moment van opmaken van de jaarrekening – op allerlei niveaus (waaronder de Unie) - nog steeds veel onduidelijkheid is over het standpunt van de Belastingdienst inzake de precieze activiteiten die leiden tot een VPB-plicht. Als gevolg hiervan heeft het Waterschap de mogelijke effecten van VPB-plicht in de niet uit de balans blijkenende verplichtingen op adequate wijze uiteengezet.

Bevinding	
	Opmerking
Financiële afwikkeling hoogwater problematiek	Naar aanleiding van de extreem hevige neerslag van de afgelopen periode (mei – juni 2016) is met name in het beheergebied van uw Waterschap veel schade ontstaan door wateroverlast. Het Waterschap heeft inmiddels ruim 260 schadeclaims ontvangen van of namens gedupeerden. In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij met de verantwoordelijke functionarissen gesproken en begrepen dat de geclaimde schade hoofdzakelijk bestaat uit gewasschade waarvan in veel gevallen de omvang van de schade nog niet bekend is. Een grove inschatting van de totaal geclaimde schade komt uit op circa € 8 miljoen met een bandbreedte van € 2 miljoen. Inmiddels is een groot deel van de schadeclaims (circa 200) door het Waterschap en/of de verzekeraar beoordeeld. Van de beoordeelde schadeclaims is vooralsnog in geen enkel geval aansprakelijkheid door het waterschap erkent. Gezien vorenstaande is er ultimo 2016 (nog) geen voorziening gevormd. Wel is de verplichting op adequate wijze als niet uit de balans blijkenende verplichtingen opgenomen. Op basis van onze werkzaamheden onderschrijven wij de schatting en zijn van mening dat er geen materiele verplichting bestaat. Wij adviseren u gedurende 2017 de effecten van de hoogwater problematiek te blijven evalueren en daar waar noodzakelijk geacht een voorziening te vormen.

5.1. Aandachtspunten voor 2017 (2/2)

Bevinding	
Verantwoording en controleverklaring belastingen	Opmerking Het Waterschap heeft de heffing en invordering van waterschapsbelasting uitbesteed aan de Belasting Samenwerking Oost Brabant (BSOB). De verantwoording van BSOB omtrent de belastingopbrengsten en de hiermee samenhangende balansposten is gecontroleerd door de accountant van BSOB. Hierbij merken wij op dat de nog op te leggen aanslagen en baten 2014/2015 niet zijn opgenomen in de verantwoording over 2016. Op basis van aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden hebben wij echter geen reden om aan te nemen dat de verantwoorde positie welke circa € 550k bedraagt, materieel onjuist/onvolledig is verantwoord. Voor 2017 adviseren wij echter het proces rondom verantwoording en opdrachtformulering (controleprotocol) verder te stroomlijnen teneinde soortgelijke omissies te voorkomen.
Bevinding	
Nieuw financieel systeem	Opmerking Met ingang van boekjaar 2018 zal het nieuwe financieel systeem van Waterschap Aa en Maas operationeel zijn. Het financieel systeem is de bronregistratie voor de uitvoering van de Planning & Control cyclus en ondersteunt de uitvoering van het budgetbeheer. Gedurende 2017 zullen wij derhalve kennisnemen van de opzet en inrichting van het financieel systeem teneinde mogelijke omissies en hiaten in een tijdig stadium te onderkennen.

6. Overige aspecten in relatie tot onze controle

6.1. Overige aspecten in relatie tot onze controle (1/2)

Er is geen sprake van een beperking in reikwijdte van onze controle

Er zijn geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van Waterschap Aa en Maas de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Controleverschillen

De onderstaande tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde afwijkingen groter dan de rapportagetolerantie. NB er zijn geen niet gecorrigeerde afwijkingen. Dit is tevens als onderdeel van de bevestiging bij de jaarrekening door het Dagelijks Bestuur bevestigd.

Overzicht van gecorrigeerde fouten	Getrouwheid in € '000	Rechtmatigheid in € '000
Feitelijke afwijkingen		
<i>Correctie subsidieverplichting buitenlandbeleid</i>	€ 177	€ 177
<i>Vrijval voorziening vakantiedagen</i>	€ 533	€ 533
<i>Correctie eindafrekening</i>	-€ 246	-€ 246
Subtotaal	€ 464	€ 464
Rubriceringsafwijkingen		
<i>Herrubricering negatieve debiteurenpositie</i>	€ 170	€ 170
Totaal	€ 634	€ 634

De rapportagetoleranties voor fouten en onzekerheden zijn door u op 5% van de hoofdkostensoort gesteld, met een minimum van € 200.000

- De subsidieverplichting buitenlandbeleid had voor een gedeelte (ad € 80k) moeten vrijvallen in het exploitatieresultaat, in plaats daarvan is de reservering initieel abusievelijk verhoogd met € 80k.
- Voor een uitgebreide toelichting op de vrijval voorziening vakantiedagen verwijzen wij naar pagina 7 van dit verslag.
- Op grond van de samenwerkingsovereenkomst met de BSOB vindt periodieke afrekening plaats op basis van bevoorschotting. De concept eindberekening over 2016 zoals opgesteld door de BSOB bevatte een fout. Het effect hiervan ad € 246k is door de ambtelijke organisatie tijdig geïdentificeerd en reeds verwerkt de jaarrekening.
- Wij hebben geconstateerd dat er schulden waren opgenomen in de debiteurenpositie. Deze rubriceringsfout heeft een netto effect van € 170k.

6.1. Overige aspecten in relatie tot onze controle (2/2)

Fraude	Er zijn gedurende 2016 geen fraudegevallen geconstateerd en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend.
Claims en juridische procedures	Er zijn geen belangrijke (dreigende en niet gewaardeerde) claims en/of juridische procedures met een mogelijke materiele impact op de cijfers per ultimo 2016.
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn geen (belangrijke) gebeurtenissen na balansdatum anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het Dagelijks Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd.
Continuïteit geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Wij zijn onafhankelijk van Waterschap Aa en Maas	Wij zijn onafhankelijk van uw waterschap en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.
Openstaande punten	• Ontvangen getekende bevestiging bij de jaarrekening • Afgifte controleverklaring

Bijlage A: Overzicht van interim bevindingen

Bijlage A: Overzicht van interim bevindingen

Proces	Paragraaf	Bevinding	Prioriteitstelling 2016
Interne beheersing	3.1.	Verbijzonderde Interne Controle (VIC)	Middel
Inkoop en aanbesteding	3.2.	Contractenbeheer	Middel
Inkoop en aanbesteding	3.2.	Verplichtingenadministratie	Middel
Inkoop en aanbesteding	3.2.	Verwerking van inkoopfacturen	Laag
Personeel	3.3.	Tijdsregistratie	Laag
Personeel	3.3.	Personeelsdeclaraties	Laag
Financiële afsluiting	3.4.	Boekjaar overschrijdende kosten	Middel
Financiële afsluiting	3.4.	Voorziening voor arbeidsgerelateerde verplichtingen	Middel
Financiële afsluiting	3.4.	Tijdige en geautomatiseerde verwerking van belastingopbrengsten in de financiële administratie	Laag
Financiële afsluiting	3.4.	VPB-plicht	Hoog
Subsidies	3.5.	Coördinatie subsidieproces	Middel
IT	3.6.	Logische toegangsbeveiliging	Laag

Hoog	Het risico op materiële fouten in de jaarrekening is hoog en de bevinding dient voor aanvang van de jaarrekeningcontrole opgelost te worden.
Middel	Het risico op materiële fouten in de jaarrekening is aanwezig. Het proces loopt niet optimaal en wij adviseren u sterk de aanbeveling op te volgen.
Laag	Het risico op materiële fouten in de jaarrekening is beperkt. Het proces loopt nagenoeg optimaal, echter voor een verder optimalisatie adviseren wij u de aanbeveling op te volgen.